

BALÁZS IMRE JÓZSEF

ISMÉT MÁSNAP

Balázs Imre József

Ismét másnap

Versek

Forrás sorozat

**Mentor Kiadó, Marosvásárhely
1998**

ISBN 973-9263-88-6

A mű elektronikus változatára a Creative Commons - Attribution-NonCommercial-NoDerivs (Jelöld meg!-Ne add el!-Ne változtasd!) licenc feltételei érvényesek: a művet a felhasználó másolhatja, többszörözheti, amennyiben feltünteti a szerző nevét és a mű címét, de nem módosíthatja, nem dolgozhatja át és kereskedelmi célra sem használhatja fel. A műre vonatkozó felhasználási feltételek részletes szövege az alábbi címen tekinthető meg: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/deed.hu>

TARTALOM

Egy konyhaasztal megzenésítése

1. ABLAK AZ ÜVEGEN

A vadászat alapelvei

Beavatás

Disznók és gyöngyök

Ablak az üvegen

A látszat és a lényeg

Egy színielőadás margójára

Mint a gyilkos és a tett színhelye

Végső dobás

2. ARCOK A HOMÁLYBÓL

Bábel zavarában

Lánycsapat, záporral

A Nagy Belegyaloglás

Kiebrudalás

Lótuszülés

Élj

Hogy ki ő, s miért ilyen

Akkor este

Körmenetben

Kánon

A meghívott

3. VILLANYOLTÁS ELŐTT

Ha elnyel a bozót

Szemlélődés

Dúdoló 8

Ismét másnap

Villanyoltás előtt 1

Villanyoltás előtt 2

Villanyoltás előtt 3

Valaki szólt

A megállóban mások is

Úton falak mentén

Földrajz

Sorsok, balladai homállyal

4. A SZÍV REJTELMEI (románcok)

A szív rejtelsei

Három lány

Salátabár a lelked

Az első hó hamar megrokskad

Galagonya

Bernadettel a balettban

Van egy kis ház

Lányalak a tejbegrízben

Őszi borongások

5. KI VISZI HAZA A BUSZSOFŐRT?

A buszsofőr arca

A buszsofőr gyalogol

A buszsofőr stoppolni indul

A buszsofőr taxira vár

A buszsofőrszállító autóbusz

A buszsofőr otthona

A buszsofőr barátja

A buszsofőr s a nő

A buszsofőr temperája

A buszsofőr fohásza

6. AZ IGENLÉS VÁLTOZATAI

Okfejtések

A fák alatt

Illetődötten

Hályog a torokban

Improvizációk magán- és

mássalhangzókra

Az igenlés változatai

7. LIBRETTÓK ÉS TOROK

Intonáció

Librettók és torok

Az Antihős áriája

A Féltékeny áriája

A Futamodó áriája

A Törődött áriája

Intermezzo

Egy konyhaasztal megzenésítése

*Felvágottat, epret és kenyeret,
s mit még lehet,
mi boltban, bálban, boncasztalon
megfér egymás mellett.
Mint ama varrógép, társával. Szalon-
zenekart is rendelhetnél mára,
hogy ne egyedül érezd, hasztalan:
minek van és minek nincs virága.
Megszakításokkal játszana, szerényen,
dallamtalanul talán, de mégsem
mondva le a visszacsengést. Egyrészt.
Másrészt: örömuzene lenne, jam,
s kitöltene percet, tátongó rést.*

1. ABLAK AZ ÜVEGEN

A vadászat alapelvei

Ott állnak ők, a férfiak.
Övék a tér. Mohára vér,
tokány, hús, bor. Még enni kér
a bolygó szent. Torkán a vad
csusszan békén. Lő, tölt, arat
ki bír, ki rest s ki odaér.
Halomba gyúl a nyúl, egér.
Ott állnak ők, a férfiak.

Beavatás

Homályos terembe vezettek aztán.
A lány csak dünnyögött, fejét lehorgasztván.
A sarokban a bölcs ült, körülötte gyertyák.
Felnézett, majd így szólt, köszörülvén torkát:
Míg bennünket élnek az életek,
ép a kép. Írj szerdát és pénteket.
Fiának nevezett, s a füstöt kifújta.
Később elaludt az asztalra borulva.

Disznók és gyöngyök

Tégy úgy, mintha bánat csalna meg.
Szűrni, szűrni egyre megy talán.
Ha lépteidbe kín vegyül, szaván
kell fognod őt, majd eleresztened.
Hogyha hullnál, csakis felfelé,
ám mélységed korgással jelezd.
Vesédbe vés a hangja, nem ereszt:
Ne hányd disznóid a gyöngyök elé.

Ablak az üvegen

*Tükör hátlapjára karcoltam szavaim
(Humming)*

Ablakaim alatt csak hóharmat terem.
Azt mondják, jó még a dérre ború.
Szökik a táj – lassan már nagykorú.
A tükörbe nézve minden szó idegen.

Mögöttem csak én magam s az ének,
és amott apró csokor, vigyázzban.
Húsomban vergődő, tompa láz van,
friss és idültebb hegek kísérek.

Letérvén egy melegebb gondolat felé
tán összebújik tollhegy és irón.
Az Est- és Hajnalcsillag ott bolyong
a tükörben. A fény ott már a reggelé.

A látszat és a lényeg

Amíg a sövényen surrant,
üdvözlőn reccsent az ág. Az ég
nem rejtőzött a rögök alá.
Buja-kék volt a perc s a porond,
amíg a sövényen surrant.

Amíg az ágyásba mélyedt
a földet lazítani, s felülről
tépni ki az összes ibolyát,
a rádió szép időt jósolt,
s többnyire mérsékelt szélerőt,
amíg az ágyásba mélyedt.

Amint gyűltek egyre
kíváncsi madarak, lepkék,
s a leheletmély párhuzamos nyomok,
a fémfogak közül kupacokba hulltak
s gyűltek, egyre gyűltek
a kavicsok.

Egy színelőadás margójára

szívesül az álca ránca
bolyhos öröm dús vihánc
míg a kedve ögyelegve
kaján fintorokra kelve
hív a táncba

vázra hús öröm a gyászra
mégis mindig mélyre ásna
fogad körmöd ásód kapád
félredobva minden ruhát
röpke nászra

katlanába kósza hitnek
hull a vér a vágy az ének
ki módolna mást e páston
túl szerényen túl fohászon
tetemének?

Mint a gyilkos és a tett színhelye

Körbetekintve lopódzom vissza, a tegnapi lázzal,
Óvatosan közelítek a játék színe felé, ám
Ismétlésnek nincs helye most már, eszköze híján.
Kínai töltőtollam nem lelem itt a zsebemben.

Végső dobás

megbízható mondatokkal
rakod körbe magad
hogy mindig kézügyben legyenek
mígnem elborítnak lassan
az ünnepi kifényezett mondatok
a rezignált porckopásos mondatok
a vádoló vádlott védtelen gügyögő
alkaioszi sóvár könyörtelen kérdő
tántorgó ittasult mondatok –

egyszer mégis rajtakapod magad
hogy szavak nélkül dúdolsz órák óta
pedig a sok hasznos mondat
pedig ott vannak kézügyben

hát felmarkolod őket
s leballagsz a meghitt
korszerű kukához

a végső dobás előtt még
elválasztod papír- s üvegmondataid
a műanyag mondatoktól

fáradtságos munka
NA ÉS KÖZBEN HOGY REPÜL AZ IDŐ

2. ARCOK A HOMÁLYBÓL

Bábel zavarában

a levegő réseit betömték
alvatlan estékre virradó
valószerűtlen hangok
és jöttek udmurt éjszakák
hallgattuk Japánt s a messzi Kenyát
a forgószéllal így vegyült el
az észet tenger partjainál
Hortobágy Ohio Fethiye
s így került tenyérnyire
Moszkva s Madagaszkár

a függönyök mögött
már ismét egy a nyelv
a dal a csönd a duruzsolás
s ha közénk hullana se volna más

csak egy vándor veszi foszlott köpenyét
s halkán lépdél fel ne sértse
egy réshang a fények szövetét

Lánycsapat, záporral

Tisztára mosva, nedvesek még,
akár a fű, akár a fák. Övék
a sár: a megmosott föld, illatával együtt.
Egymásba öltött combok, nyak, karok,
egymásba érő félhang-gyűjtemény,
s a fény, az ég, a testek.
Tisztára mosva, nedvesek még, nedvesek.

A Nagy Belegyaloglás

A Nagy Belegyaloglást sokáig emlegették.
Mit sem ért most a csöndrendelet,
vagy a sajgás nélkül való szótlanság.
Súlyos napok következtek, bőszen okult
mindenki, s a kérdéseket legalább
jól megjegyezték. Érvényben maradt még
az írás, hisz a betűvetés csínját-bínját
őrizték néhányan, s a máglyahalált is hitték.
Bizonyosak voltak a perzselt hús hevében,
a szálló pernye-ízben, a sikoly illatában.
Kezdet volt ama nap, sután bíztak benne,
s a belopódzó szempárokat, kalligram-formákat
nem kívánták észrevenni sem.

Kiebrudalás

Kulcslyukban él, s mindegyre
kiebrudalják. Ilyenkor
másikat keres. *Ez tűrhetetlen* –
szokta mondani. Morog,
vagy tördeli kezét, de tűr.
Ha kérdik, mi az otthon,
elrévedve szól: *Avagy nem*
birkák vagyunk-e
az Úr szájában, ki-ki
saját tehetsége szerént?

Lótuszülés

Az egyrészes álmokat kedvelte. Csizmája
csak elől volt vasalt, s ha a fotelben ült,
mindig levetette. Ilyenkor nyár volt,
ingét kigombolva hordta. A fény megcsillant
mellkasán, s a lótuszülés tomporát is kiemelte.
Arcára tenyeret kulcsolt, a tenyér eltakarta.
Hangok bolyongtak mögötte,
rögzíthetetlen sorozatban.
Ablakai alatt dús barackfák értek,
illatukban ébredt. Ha kisétált, a réten
méheket gyűjtött egy kis tasakba.
A zümmögést hallgatta esténként,
míg számolta lába ujjait. *Törékeny teremtés!* –
kuncogta, majd zümmögött ő is.
Kedvelte az egyrészes álmokat.

Élj

mozdulatlanná a tüdőket
s egyre mélyebbre
az érverésen túlra

görnyedten a sötét sínek közé
mint aki mint senki
– lenne aki elfelejtené –

talpfák hasítják húsát
fogak mélyednek belé

s ha átlát is ablaknyi tükrökön
a síneken már nincs amit tagadni
és nincs amit bevallani

csupán a villamos az éj
s az éjben egy-két
seregély

Hogy ki ő, s miért ilyen

Hogy ki ő, s miért ilyen,
ezt kérdezd tőle. És ha nem felelne,
ne nézz rá, egyáltalán: ne nézz,
dörmögj csupán, magadban.
Vízhatlan kabátod, sárcipőd alatt
elfog a félsz, túlságosan vízhatlan
minden, túlontúl jól eltervezett.
És sárcipődből nem buggyan ki sár,
kabátod alól nem tör elő zápor.
Minden egyszerű.
Minden eloldódik magától.

Akkor este

Fájt a fejem akkor este.
Felszínesség, fedélzet, futóhomok,
és mindemellett: jól bevált fortélyok,
amíg senki nem figyelt. Lépésre
lépés, sebre tépés, sőt, olajra tűz.
Langyos holtágakban: pancsolás,
keresztelő,
védtelenek s vértések találkozója.
Őt kerestem, ásító sisakrostélyok,
bokréták között. De aznap
nem találtam őt ott. Másutt kóborolt.

Körmenetben

Körmenetben ébredek. Feléledek,
majd összetöröm bordáid hálóját.
Rituális gyilkosság ez, tánclépésben
lejt a nép körül, megfájdul húsom.
Az áldozat értelme: megalkotni
saját képedet, a szenvedőt. Ha érted,
kész vagy mássá lenni. Ennyi. És egy
hely üres lesz itt, a körmenetben.

Kánon

Négyen voltunk.
Karunk egymást óvta
s hívta mindörökre.
Az arcok nem zavartak.
Csak néha villantak
a félhomályból. Csak porrá égtek
mindennap. Csak mi voltunk.
Csak a mérték. Csak a csönd.

A változás váratlan ért.
Egyszer olvastuk egy könyvben,
hogy hárman vagyunk. S ez már
így égett a kánonokba. Tán
az arcok álltak bosszút így.

A tükröt nézem gyakran
és a freskók színeit. Tudnom kell,
ki az, ki nincs, kit elfeledtek.

Fájdalmam ilyenkor eretnek.

A meghívott

Mikor a meghívott eleget tesz,
s ezt mindenki közli is vele,
valami elrobog hirtelen.
Sziluettjét sem láthatni,
óriási sebesség, hajsza tán,
valami valami után. Egyetlen
szemöldökráncolás, készséggel
ugranak, vélnek, sejtetnek.
Kapkodja fejét a meghívott.
Ezt várják tőle, ezért
indították útnak. És ha már
szemtanú, kapóra jöhet,
ha szól, ha él, ha érvel,
ha köhint még, mielőtt elmegy.

3. VILLANYOLTÁS ELŐTT

Ha elnyel a bozót

hidd el most nem lépek a fűre
s nem zavarom a források vizét
arcmásod sem keresem bennük
hisz jól tudod ismerem a törvényt
istennőt nimfát tilos érinteni
és utána osonni és egyáltalán

ha elnyel a bozót majd szarvassá változom
és akkor szeretlek igazán

Szemlélődés

Csak a kéz nyílik s csukódik egyre.
Csak a nap ér tova s legtovább.
Csak a szem. S a gyúló fény az arcon
hazatérőn onnan valahová.

Dúdoló 8

havazás havazón áldó
utazás utakat váltó
kigombolt levetett árnyék
kigondolt kevesellt szándék

utazás utakat áldó
kigondolt kevesellt árnyék
havazást havakat váltó
levetett szavakban állnék

Ismét másnap

Ismét másnap, ismét itt, a mécses
szégyenlősen elfedi magát.
Befordult a fal felé, és
nem lehetne előcirógatni.

A másik fal csak árnyékot találhat,
persze azt is: módjával.
Ahol nincs fény, árnyék sincs –
ezt akár hangoztathatnánk is.

Ismét másnap, ismét itt. Befordulok,
s a falat bámulom. Aztán már azt sem.
Aludj te is. Aludj. Szólj, ha ébrednének.

Villanyoltás előtt 1

csukott szemmel is
szemhéjam alá
mellőlem messzire
belőlem sehová
kizárt tényekért lezárt
héjakért nyomozón
a kép az állomásra szól
így taszít előbbre még
napórát vésve oldalamra
megégett égető érkező
parányi parazsak közé

Villanyoltás előtt 2

messzire tévelygek most éppen indulok
túlzottan folytonos nem lehetek így
mégsem méltatlan ez az állapot
és mégsem építhetek erre
tevékeny részt vettem a mai sorozatban
őrizkedtem persze sértett s vélt léptektől
csak semmi kifogás most semmi melléfogás
edények és ruhák őrizték kéznyomom
házas tárgyakkal kissé vonakodón
várok még cetlik közt kutatok
elszámolva összes útvonalam
mint a fehér mosdótálig surranót

Villanyoltás előtt 3

sok-sok szemet nézni
s egyet látni csupán
így múlt el a nap
megérne tán egy-két boncolgatást
a költészet mélyéig s utóbb
elvarrni a szálakat
óvatlanul is akár
az ifjúság fél egészség
semleges a szám
ötödik a személy
csak hogy oldódjon a hangulat
csak hogy csipkedd még magad
s a történet keretes legyen

Valaki szólt

ne hallgass rám
csupán ennyit kértem
saját örvényedre figyelj
így törleszd a szólás kényszerét
így nevezd a habozást
bár túl korai lenne még

ismét egy küzdelem
vagy csak metafora
eljutott hozzám is a hír
a háttérben falak vár felhők idill
királyi többes és orgona

bizonytalan mit tettél végül
szóltál vagy mégis rám hallgattál
valaki itt hagyott egy másik nevet
s félek így túl korai már

A megállóban mások is

*Nem adom fel, míg egy darabban látsz,
míg a rendező meg nem unt. A tánc
hajnalig tart utána, de másnap
kelni kell. Szemet dörgölve várnak
a megállóban nyúzott, borostás
emberek, kókadt fejükben most más
áram kering, gyomrukban reggeli
kakaó, hígtójás. Örömteli
is lehetne talán végre a nap,
az elnyert lendületből ha marad
csöppnyi még. Ha nem, friss nyomokba állsz,
s én veled szemben a kávézóból
figyellek majd. Ez is sok a jóból.
Nem adom fel, míg egy darabban látsz.*

Úton falak mentén

képekké lesznek a képek
s a csönd
 kopár keretté
fakul tűnik egyre
hajadból a naplemente
úton falak mentén
csatornába fogódzva
a tekintet
 a permet
után
csorogna

Földrajz

próbáltam átgyúrni a paplan ráncait
új térképet alkotni
az ágyon ahonnan felkeltél
de tudhattam volna
a térképet nem alkotják
a térkép valami lenyomata
holnap vasalni fogok

Sorsok, balladai homállyal

a szerelem v ak .
a szer em ész t .
l e vé l .
z e n e .
sz ak á l l.
sz e m ész .
sze m é t .
s alak .
s ak k .
s é ta .
t ül.
a szerelem nem vész el csak átalakul.

4. A SZÍV REJTELMEI (románok)

A szív rejtelsei

*Oh, mily édes árulás van,
Díva, szíved fenekén
(Dóczi Lajos)*

Hívatottnak éreztem magam,
És egy rózsacsokrot vittem én.
Szólt a csengő, ő beengedett.
Torkomban gombócként: a Remény.

Itt vagyok hát, mondtam. Ő csak állt,
Álltam én is, álltam ott tehát.
Végül ő kívánt jó éjszakát,
S mentem csokrostul az éjen át.

Három lány

Három lány – az egyik hófehér,
s az ajka akkor nyílik csak, ha megpihen,
mosolyra nem. Ha intenek, pirul.
Egy angyal ő, habselyem rékliben.

Három lány – az egyik oly puha.
Egy hűvös tárgy miatt ilyen, kit elhagyott.
Egyszerre néz, egyszerre van, egyszerre volna,
és más karjában ébred ő, az ágyon, ott.

Három lány – az egyik oly merev,
s ez mégsem ő; az arca más, szelíd.
Ha visszajönne, itt találna, tétlen,
de ő hívott. És én csak fekszem itt.

Salátabár a lelked

Salátabár a lelked, ínycsók-részleg.
Tallózhatnék talán, de inkább nézlek.
Túltenglek tétlenül,
míg bensőm étlen ül
és félszeg'.

Te vagy a legjobb nő az étteremben.
Ha szék lennél, szék lennék veled szemben.
S lehetnénk kéz-a-kéz,
vagy lennénk víz-á-víz,
vagy éppen.

Az első hó hamar megroskad

Szerelmed szótlan volt, mételyes magány.
Doboz a dobozban: hawaii tó.
Csendélet, csuporral. Tócsamély talány.
Hová tűnt, ó, mondd, a tavalyi hó?

Galagonya

Galagonya galagonya ága
Általizzik messze hét határba
Pőre tested mégis ő takarja
Feledném de mindhi- mindhiába

Galagonya galagonya izzál
Karcú tested lágyan ringó nádszál
Égő fájdalom csak hízzál hízzál
Galagonya galagonya izzál

Bernadettel a balettban

Balettba indulunk ma Bernadettel,
és isszuk majd a *forró, ifjú párát*.
Egy hófehér párt nézünk ott mi ketten,
egy lányt, egy férfit, s a lány tüllruháját.

Egy lány s egy férfi lesz ott, s mindahányan
azt lessük majd, a lány mikor röpül fel.
És mintha vissza sohse térne, szállong,
s a lányt, a lányt nézzük mi Bernadettel.

Utóirat:

A lány olyan lesz, mint Te, Bernadettem,
hisz tudhatod, legmézesb álmaimban
menyasszony-fátyolban lebegsz felettem.

Van egy kis ház

0. *Van egy kis ház messze, messze,
Akáczokkal körülszegve,
Fehér falán forró nyárban
Árnyat ejtő folyondár van.¹*
1. Elpihen hát végül a hős.
Homlokán a ránczot a hús
Liget s ajak elsimítja.
(Szöghaját is.) S ül a szittya

¹ Jakab Ödön

2. Távol harctól, küzdelemtől.
Czigány-asszony kényszerét jövendő,
Szomju tenyért tenyerébe,
Szelid gyűrűt az öklére.
3. Elvonul a pár magában,
S kis kunyhónak asztagában
Lehevernek csillag-nézni,
Egerészni, eperészni.
4. S nem muland az éjék éhe,
Rózsa hull pipacs elébe,
Fény gyullad a folyondárban,
Forr a télben, forr a nyárban.

Lányalak a tejbegrízben

A konyha mélyén, a sarokban
sparhert ég, s egy kis fazékban
tejbegríz. Kavarnám, s rebben
egy lányalak a tejbegrízben.

A fakanál nyomán tolul fel
teste, s lassan tovalépdél
– míg mozdul a kanál s kezem –
egy lányalak a tejbegrízben.

A konyha mélyén, egy sarokban
döbrent szív. A láng fellobban,
pillanatra csak – s ellobban
a lányalak a tejbegrízben.

Őszi borongások

*Csendes őszi est és ábrándozó lélek
Olyan összeférő, igazi testvérek
(Szávay Gyula)*

Honnan nézek szerteszét, mondd,
Honnan fakad lelkemben a vak csönd?
Mért, hogy ujjbegyem nem érez,
Mért, hogy szívem kongó, üres bőrönd?

Mért, hogy régi verseim mind
Hallgatnak, mint tengermélyi spongyák
Algaágyon, hús iszapban?
Sehonnan. Csak úgy. Miért ne? – mondják.

5. KI VISZI HAZA A BUSZSOFŐRT?

A buszsofőr arca

Az érkezés előtti pillanatban
újabb arc. Homályba vész,
s ha mégsem: csak tükörben láthatod.

A helyszín adott:
az utolsó járműben ülsz,
s az érkezés előtti pillanat
talán az érkezés.

A buszsofőr gyalogol

kopott felelősségét a szögre
a szatyorból cigarettát
indul jobbra balra nem néz
három saroknyira lakik

az első italmérés mellől
szólítják inti majd máskor
már huszadszor itt és
persze máshol is
ám tucatnyi hely ahol nem
vagy nem is gondolná

megborzong a hold szűk udvarától
átbotorkál az úttesten
a harmadik kocsmába mégiscsak betér

A buszsofőr stoppolni indul

műszak végeztén a buszsofőr
ajzottan így kiált: kalandra föl!
monostori címét egy kis kartonlapra
írja hát és így kiáll és belemártja
minden hosszúfénybe ő és egynapi
kedvét dühét öklébe zárja míg
elzúgnak önző sofőrök ez így örök
ki visz ki vinné hisz "csak idáig"
mindannyian szabályosan s az
árokban kis kartonlapra hull a hó

A buszsofőr taxira vár

a buszsofőr a külvárosi peremen
az annyi s annyi emberen mereng
ki fel és leszállt
s kikért megállt
s kikért nem
de mennyi jó
de mennyi szív
az emberért az emberért
a közbenjárás testükért
míg megfelelő helyre jut
míg elrebegnék jószavuk
amíg a könnybe lábadás
a buszkerék s az indulás –
így mereng a buszsofőr a
külvárosi peremen
taxira vár indulna már
int és vár és int megint

A buszsofőrszállító autóbusz

buszra száll a buszsofőr és
hátradől és otthon öl és dús szalámi
várja őt és ösztönök és zuhanyrózsa
buszra száll a fényes buszra
s int a többi buszsofőr
mosoly szívélyes parolák hisz
oly öröm a műszak vége fellazulva
zsivajogva adomáznak nevetgélnek
otthonukba térnek ők a fotelmélybe
szalámizni ölbetenni asszonyuk –
de őt ki tűrné ki becézne
ki kérdezné meg: ki bántott
lelkéről ki adna számot
s ki vinné hát haza őt
a buszsofőrszállító buszsofőrt?

A buszsofőr otthona

Vállára ver a főnök, és
jót derül anekdotáján.
Az ajtóból még viasszázól:
Nem ott lakik ön a piac táján?
Az nekem éppen utamba esik ...
A buszsofőr szemébe könny szökik,
s zokogva mondja: Ó, ha lenne
a világnak számomra helye,

de otthon-é a szenny, a kosz,
a fűtetlen betondoboz,
az ágy alatti kócdarab,
s a dísznövény, a sápatag?
A feleség, ki vár, ha vár,
leplet szöve sírdogál
hisz gürcölünk mi oly sokat,
s az otthon mégis így fogad.
Így hull porba életem,
így élem le, névtelen,
lelkek szállítójaként
ezt a szótalán regényt –
Avagy mondja, mit remél Ön?
Segíthet-é minden buszsofőrön?

A buszsofőr barátja

Bakter lébecol tova,
kezében a lángosa,
s szemtelenül
zsebében ül
butykosa.

Így járja be városát,
közben vágyva vánkosát.
Bánat nyúzza –
Jól meghúzza
butykosát.

Lángos nincs több, cipó se.
Mancsát nézi, szutykos-e.
Szemével szánt
zsebe iránt,
butykos-e.

Hisz butyoktalan a sör,
bor mit ér? (A Buszsofőr
sejti talán;
műszak után
butykos-őr.)

Bakter sóhajt, szomorút:
Hej, Rákóczi, hej, Kossuth!
S kortyol újra.
Bakter-útja
butykos út.

A buszsofőr s a nő

azt akarta mondani a nő
hogy a felhők, gyárkémények
hogy ez mind-mind ő s a lélek
s így a világ tükre ő
hogy pillangó fűzfa ága
és dongó s ha kék virágra
száll a rét csak issza issza
s visszakéri más tavaszra
ám ha gyárkémény se lenne
mit is tenne mit se tenne
akkor lenne boldog ő
s dalolna a világ benne

hallgatott a buszsofőr csak itta itta
itta őt s a pult mögött lágy
zenévé omlott a nő a bódító
a kellemes és visszhangzott a dobbanás
és újra másnak tűnt előtte
lelkét most már nem feledte
s amíg mosta mosta arcát
szólama az ércekig hatolt –

egyedül vívta meg harcát
s komótosan állt fel ő
míg csacsogott ötlött-hatolt
dúdolt odaát a nő

A buszsofőr temperája

A kesztyűtartóban tubusnyi
tempera. A tikkadt éjszakára
vár csupán, hogy beragyogja,
átitassa, s végigfolyjon mindenben,
a kormányon, a fékeken, és kéken,
égszínkéken csordogáljon
pléhen, üvegen az éjszakában.

A lárma csöndesül, amott oson
a buszsofőr, kezében kék tubus,
és körül pissz se már, és ő csak
árny, buszok, trolik között, a
hóban, temperát markolva,
szívdobogva a kihalt depóban.

Egy busz mellett megáll, a székre néz,
s a visszapillantóra. Ám most senki ott.
Puhán egy kupak hull a hóra, és ő
suttog is talán, hogy: *kék, de halvány,*
akár a színes kapuablak árnya
augusztusi délkor a kapualján.

A buszsofőr fohása

Ó, Atyám! Egy nyugodt percet adj nekem,
Hadd szökelljek odakünn a réteken,
Hadd legeljek harmatos, friss zöld füvet,
Hadd harapjak vackort, almát és nyüvet,
Hogy érezzem a Természet lehelletét,
Hogy bejárja a lelkem minden szegletét!
Ó, Atyám, e pohár túl keserű nékem.
Ó, Atyám, e lerögzített, ócska széken
Élek én, ha élek, – ó, mit ér e lét? –
Naphosszat gurítom mások életét,
S irányítom szerényen, bár egyetlen
Fogaskerék vagyok, Uram, Gépedben.
De mért, ó, mért, hogy rögzített a szék?
De mért, ó, mért, hogy oly ködös a lég?
Ha zöld mezőkön szökellhetnék én,
Tán boldog lennék itt, e földtekén.

6. AZ IGENLÉS VÁLTOZATAI

Okfejtések

az asztal billegése nem zavar
a zavar nem állapot
az állapot nem definiál
ha definiálható nem áll
ha áll is üvegből van –

a kávé üvegből van
a kávé nem ízlik
az íz nem érthető
az értelem nem tér vissza
a tér nem él
az élet nem olyan
a nem nem tagadás
ha nem nem egyértelműen
ha nem nem igazán

A fák alatt

*szeretnék egy használt papagájt
(A. E. Bizottság)*

Olvasok az állatvilágban. Máskor:
eltévedt szentjánosbogár, rebbenés,
rigófütty. Ám az egész csak ürügy.
Kitépett toll a fák alatt,
papagájé lehet, itt hevert
a hófödte padon. Ábrák, *körkörös nyomok*.
Terepszemle végett kis kék pihe
tenyeremen. Talán sikerülhet még
az azonosítás. Most éppen: varjak,
vad csörtetés, kóbor macskák, ebek.
Kék szárnyak csöndje a levegőben.

Illetődötten

L.L.L.-nek, az illetőnek

Míg a kérdés elindul karomon,
nyugalmat színlelek. De nem hagyhatom
szó nélkül. Az túlságosan
kitárulkozó lenne. Halkan

a kilincshez koccanok, aztán
úgy döntök, a legjobb talán
itt hagyni az ölnyi fát
s a képeket. Akár így is. A kabát
szintén maradhat. A koccanás, gondolom,
nyilvánvaló volt. Hát mégis hallgatom
a csempékről pattogzó mázat s a földön
kuporgó hangyákat. Távozáskor a karom dörgölöm.

Hályog a torokban

J.K. nyomában

Ez egy ráncos és szikár. A lét
merevgörce nyúzza, méri egyre.
A percek elfolytak, azt hiszem.
Csak ülök tág, homokos terekben, s ők
rám várnak, várnak rám szüntelen,
vagy én várok. Az áruk
nem határoz, úgyis olcsó
az Élet gabonája. A Fa, tudom,
tűzre vettetett s a parázson túl
felrémlik mindenik arcom.
Bukdácsol, bukdácsol palackom.
Mint hályog a torokban.

Improvizációk magán- és mássalhangzókra²

1

Elunja fészerét a tél,
Elunja hó levét az ág,
Hull a barack, hallszik a szél,
Falud ne béleld, Miska bá!

2

Liszten állj meg a fanyar
Hóember-hőségben,
Kulcs helyébe kéklőn tartsd
Nagy fületlenségem!

3

Pista vág a vak kutya elébe.
Boldizsárnak berakott a képe.
Szörnyen bukik Péter Edinára.
Barabás szól Edének, ne várja.

² A szövegek József Attila, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Arany János, Nagy Ferenc verseinek magánhangzóira épülnek. Minden egyéb hasonlóság az eredetikez a véletlen műve.

4

Hibás ki
Őrségben
Egyebét megitta,
Elegyes
Törvényen
A híg levet szította.

Hiába
A fedél
Gyáva káromlása
Körömnyi
Vízben, a
Nyomorú hodályba'

5

Ha már kövülsz a tájba,
Raúl, a hír se vár ma.
Ha még a csizma szúr.

6

A dzsunkában élek, idős a Gábor,
De botlásom erőszak és mámor,
Egy éltes asszony a feje után hull,
Nem futok ki érte, szól, de nem új.

7

Fénylik, tikkad náthám, fergeteg közé lép,
Gusztli kócsag-állá bágyad, lötyted és kék.

8

Leborult az akol mára,
Ájuldoz a papi. Bár a
Kassza árvult, tottyadt, holnap
Potykamáj lesz vérbe' , borba'.

9

Stradivári megyen alatt, még nem evett tejsavót.
Ballal-jobbal sivatagot, széles hegyet letarolt.

10

Hamis topánka, konyhaszék
Körülszegé a lányt,
És ültek anyján, ott, a kun
Kis külön nyakán.

Az igenlés változatai

elfeledte az éhséget
de úgy tette hogy tudta: felejt
kizárt köréből minden indulatot
egy székre kuporodott
konyhája sarkában
s mondogatta egyre
felejte felejte felejte

megérezett valami
messziről érkezett
formátlan létezést
s úgy gondolta menten
tetszik a távoliség
ujjaival dobolt combja két oldalán
s hajtogatta egyre
indulok indulok indulok

korrózióba botlott
de beérte a számbavétellel
sorolta magában a szobrok fő részeit
karokat orrokat füleket
és látta a torzó is torzó
gödröcskéikkel arcán
s így mormogott aztán
féltelek féltelek féltelek

csontjait mintha elnagyolt
faragványok díszítették volna
érdes mélyen fekvő díszek
hát tükör elé ült a félhomályban
és így szólt: ez vagyok
s hümmögött hümmögött hümmögött

7. LIBRETTÓK ÉS TOROK

Intonáció

Aligha állok itt. Aligha állok.
Az ingoványban, állig. Intonálok.
Ha várok itt, ha állok, van-e álom.
Ha nincs, tán van más. Tán majd kitalálom.
Tán várok itt, tán egyszer kitalálnak.
Itt állok, s nem állok, csak mások állnak.

Librettók és torok

Élve eltemetni őt vagy őket? Talán ezt.
Talán nem. Végül dönteni, rosszabb a csend,
ha terhet hord magában. Eső után, a sárban
haláltánc vonul előtted, áttetsző,
homályos arcok – ne kísértsenek.
Please, do not try this at home.
Hazamennek végül a legények.

Az Antihős áriája

Tudtam, ezt fogod. Sejtettem én.
Pátoszod rögtön lerítt.
Párbajoznom illenék, de nem.
Ím, ajtódból indulok,
És kitérek. Testeden marad,
Láncra horgad démonod,
S ő emészt el. Dús étvágyú, szűz,
Ám, hogy őriződ, ne hidd.
Kortyonként fogyasztja híg borát.

A Féltékeny áriája

Ó, mondd, mi ért ma éjjel?
Ajkad, ruhád miért pecsétes?
Bőrömbe tépsz; a tartozás
menekvő állapot – lopott didergés.
Ha túlbeszélt is: benne élsz,
le nem veted. Adós, ki kért.
Tekinteted csak tépelődő.
Ó, mondd, miért? Ó, mondd szemembe
szemeddel őt, s magad. Maradj,
s ha várnál még, ha kérnél, pusztá
romlott, önző szeszélyem újra adna.

A Futamodó áriája

Hát kibújok, mint szög a zsákból,
és dróthálók alatt kúszom át,
míg eljutok az emelvényig.
Valakinek el kell mondania. Hiszen
ők tiltották be a levegőt s most
hirtelen a föld mélyét firtatják.
Merre is juthatnánk így el?
Túl sok hely, ahol lehetnénk.
Túl sok arc, szempár egyazon vágygal.
Várjunk tán, míg kérdéseink nőnek
megbízható válasz-falakká.

A Törődött áriája

Ó, éj! Nem fárasztlak nagyon!
(Gottfried Benn)

Körben ágak, s ágak között kuksol ő –
szédeleg, remeg, alvatlan álmodik.
Szoros kapcsokat visel az ajkán,
mintha volna mit kimondani.
Kölcsönös függőség – az én a szertől
s a szer Tőle. Remeg a kéz
s kezében a doboz.
Aztán ír, a szemszög változik.
A doboz: könyv, az én: valaki más.
(Nem sejtik, mi lett belőle.)
Ennyit mára, nyugovóra hát, elég.
Kinnmarad a táj. Az éj belép.

Intermezzo

Időeltolódás. Beszédes pillanat.
Az órákat majd ellopják, ugye?
Nincsen öltöző. A primadonna
nyílt színen cserél ruhát, miközben
stábja ott ripacskodik körötte, hátha
nem sejtí meg senki. Persze belterjes a játék,
reflektor vakítja őket, bizonytalan,
kinek játszanak, s játék-e még ez.
Egyre feszültebbek, egyre
torzabbak az arcok.
A reflektort most elfordítják,
el, a székekre.

Az eseményt nem másoktól, nem kívülről kell várni. Elébe kell menni egy csodálkozásnyival, egy kérdésnyivel. Aki kérdez, az figyel. Aki figyel, az gyűjtöget. Szavakat, fitorokat, helyzeteket, bármit, amit egyébként elhasználna vagy észre sem venne. Aki kérdez, az, még mielőtt kérdezne, felül a legutolsó autóbuszra, és tekintete egészen véletlenül a visszapillantóra téved.

Balázs Imre József

